

Основна школа "Вук С. Караџић"

17520 Бујановац, с. Левосоје

Директор – Тел/факс: 017/ 7 652-239; ж.р.: 840-269660-31

ПИБ: 102220797 Матични бр.: 07106173 Рег. бр.: 6116500547

e-mail: osvuklevosoje@gmail.com

Бр. 199 од 19.4.2024. године

П Р А В И Л Н И К
О М Е Р А М А, Н А Ч И Н У И П О С Т У П К У З А Ш Т И Т Е И
Б Е З Б Е Д Н О С Т И У Ч Е Н И К А З А В Р Е М Е
О Б Р А З О В Н О - В А С П И Т Н О Г Р А Д А И Д Р У Г И Х
А К Т И В Н О С Т И К О Ј Е О Р Г А Н И З У Ј Е
О С Н О В Н А Ш К О Л А
„В У К С Т Е Ф А Н О В И Ћ К А Р А Џ И Ћ“ У Л Е В О С О Ј У

АПРИЛ -2024

На основу чл. 108. став 1. и 119. став 1. тачка 1) Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018 – др. Закони, 10/2019, 6/2020, 129/2021 и 92/2023; у даљем тексту: Закон), Статута школе (у даљем тексту: Школа), Упутства Министарства просвете, за израду акта којим установе образовања и васпитања прописују мере, начин и поступак заштите и безбедности ученика (Службени гласник РС", бр. 67 од 17 јуна 2022. год.) и Смерница за употребу мобилног телефона, електронског уређаја и другог средства у доуниверзитетском образовању које је донео Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље злостављање и занемаривање (Службени гласник РС", бр. 11/2024.) школски одбор, донео је:

П Р А В И Л Н И К

О М Е Р А М А, Н А Ч И Н У И П О С Т У П К У З А Ш Т И Т Е И

Б Е З Б Е Д Н О С Т И У Ч Е Н И К А З А В Р Е М Е

О Б Р А З О В Н О - В А С П И Т Н О Г Р А Д А И Д Р У Г И Х

А К Т И В Н О С Т И К О Ј Е О Р Г А Н И З У Ј Е

О С Н О В Н А Ш К О Л А

„ВУК СТЕФАНОВИЋ КАРАЏИЋ“ У ЛЕВОСОЈУ

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Овим правилником прописују се мере, начин и поступак заштите и безбедности ученика за време образовно-васпитног рада и других активности које организује Школа, и то за време извођења свих активности које организује Школа, начин њиховог спровођења и одговорност запослених и ученика за не извршавање одредаба овог правилника.

Школа је израдила овај правилник у складу са Упутством о изради акта којим установе образовања и васпитања прописују мере, начин и поступак заштите безбедности деце и ученика („Сл. гл. РС”, број 67/22), Смерницама за употребу мобилног телефона, електронског уређаја и другог средства у доуниверзитетском образовању које је донео Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље злостављање и занемаривање, школски одбор а по претходно извршеној анализи потенцијалних и актуелних ризика у организацији рада Школе (просторни, технички, временски и други организациони услови).

Члан 2

Ученици имају право на заштиту и безбедност у Школи и од поступака од запослених, родитеља, односно другог законског заступника детета, и трећих лица која угрожавају њихову безбедност. Ученици имају право на заштиту и безбедност од елементарних непогода – поплава, земљотреса, других несрећа, удеса, катастрофа или других ванредних околности ситуација које могу да угрозе безбедност ученика у Школи.

Члан 3

Правилником се обезбеђује ученицима право на заштиту и безбедност:

1. у згради и дворишту Школе;
2. ван зграде и дворишта Школе, за време остваривања васпитно-образовног рада и других облика рада и услуга која остварује Школа (екскурзије ученика, настава у природи, излети, шетње по граду, посете другим институцијама, организовање приредби и сличних активности које организује Школа).

Ученици имају право на заштиту и безбедност од:

1. поступака других лица;
2. болести и повреда;
3. пожара, поплаве, земљотреса, елементарних непогода и других природних појава које могу угрозити безбедност.

Члан 4

Запослени Школе су у обавези да у контакту са ученицима, нарочито када са ученицима обрађују програмске садржаје и на часовима одељењске заједнице, упознају ученике са опасностима са којима се могу суочити за време боравка у Школи и извођења других активности које организује Школа, као и са начином понашања којим се те опасности могу избећи или отклонити.

Запослени, родитељи, односно други законски заступници обавезни су да директору, секретару Школе, разредном старешини, или другом овлашћеном лицу пријаве сваку појаву за коју посумњају да би могла да угрози заштиту и безбедност ученика.

Члан 5

Одредбе овог правилника су дужни да поштују директор Школе (у даљем тексту: директор) као и сви запослени и друга лица која су радно ангажована у Школи, родитељи, односно други законски заступници, и трећа лица која се налазе у згради и дворишту Школе или на другом месту на којем се остварује васпитно-образовни рад или друга активност у организацији Школе.

Члан 6

Не спровођење одредаба од стране запослених, а које су прописане овим правилником, сматра се тежом повредом радне обавезе, за коју се води дисциплински поступак и за коју може да се изрекне дисциплинска мера која је предвиђена у члану 166. Закона о основама система образовања и васпитања (у даљем тексту: „Закон”).

Дисциплинска одговорност запослених не искључује кривичну и материјалну одговорност.

Свесно непридржавање правила и мера безбедности од стране ученика прописаних овим правилником сматра се тежом повредом обавеза ученика, за коју се води васпитно-дисциплински поступак, у складу са Законом.

Члан 7

Посебна обавеза директора или лица које овласти директор је да повремено, без претходне најаве, а најмање једанпут месечно, проверава да ли се спроводе мере за остваривање заштите и безбедности ученика.

Не спровођење мера безбедности и заштите ученика прописаних овим правилником представља разлог за разрешење директора, у складу са Законом.

Члан 8

Ради спровођења мера прописаних овим правилником, Школа сарађује са државним органима и другим субјектима и надлежним институцијама са којима је таква сарадња потребна у поступку обезбеђивања и спровођење мера утврђених овим правилником.

Члан 9

Школа је дужна да упозна ученике, њихове родитеље, односно другог законског заступника, као и све заинтересоване, са мерама, начином и поступком заштите и безбедности ученика на одговарајући начин (истакнути овај правилник на огласној табли Школе и на званичној интернет страници Школе).

Члан 10

На материју коју уређује овај правилник примењују се одредбе других општих аката Школе чија је примена од значаја за остваривање заштите и безбедности ученика.

АНАЛИЗА ПОТЕНЦИЈАЛНИХ И АКТУЕЛНИХ РИЗИКА У ОРГАНИЗАЦИЈИ ШКОЛЕ

Члан 11

С циљем обезбеђивања заштите и безбедности ученика извршена је анализа потенцијалних и актуелних ризика, и то:

ПРИСТУП ОБЈЕКТИМА ШКОЛЕ

Објект Школе, један објект у школском дворишту , у Левосоју , приступачни су за ученике и родитеље, односно друге законске заступнике, и налазе се у непосредној близини саобраћајница које не представљају већи ризик за ученике и родитеље, јер су обележене потребним саобраћајним знацима, и пешачким прелазом.

СИГУРНОСТ ПРОСТОРА

Матична школа у Левосоју

Објект школе је ограђен металном оградом.

Постоје две капије : главна капија за улазак у објект школе и капија за улазак у школско двориште.

Осветљеност објекта постоји од спољашњег осветљења и осветљења на самом објекту.

За откључавање улазних врата на почетку радног времена задужен је домар школе и један помоћни радник школе.

За закључавање капије и улазних врата на крају радног времена задужен је домар Школе, а у њиховом одсуству друго лице, по овлашћењу директора.

Видео-надзор постоји на објекту. Стање громобранских инсталација проверава се редовно, на сваке две године, као и остале инсталације, које се одржавају у исправном стању (водоводне, канализационе, електричне и грејне мреже и др.). Ризици од поплава и излива канализације не постоје, јер је Школа спровела све неопходне мере.

Издвојено одељење школе у Боровцу

Осветљеност објекта постоји од спољашњег осветљења и осветљења на самом објекту.

За откључавање и закључавање улазних врата на почетку и крају радног времена задужен је помоћни радник чистач школе и учитељ.

Издвојено одељење школе у Ослару

Објект школе је ограђен металном оградом.

Главна капија за улазак у објект школе се закључава

Осветљеност објекта постоји од спољашњег осветљења и осветљења на самом објекту.

За откључавање и закључавање капије и улазних врата на почетку и крају радног времена задужен је помоћни радник чистач школе .

СТАЊЕ ОБЈЕКТА У УНУТРАШЊЕМ ПРОСТОРУ

У објекту су обезбеђени неопходни услови за несметано одвијање васпитно-образовног рада.

Пристапачност објекту је обезбеђена за све кориснике. Матична школа и школа у Ослару имју

сопствени катао на чврсто гориво Исправност система за грејање се редовно контролише.

Школа у Боровцу има пећи на чврсто гориво.

Школа редовно врши санитарну контролу и дератизацију простора, дезинфекцију и дезинсекцију, све у складу са законом и потребама Школе.

ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ И БЕЗБЕДНОСТИ У ВЕЗИ СА ОРГАНИЗАЦИЈОМ РАДА

Члан 12

Превентивне мере заштите и безбедности ученика су:

- ✓ Дежурни Наставник и један помоћни радник обезбеђује безбедан улазак ученика.
- ✓ Наставници у првом образовном циклусу дужни су да у оквиру свог радног времена буду све време у одељењу док ученици бораве у Школи. Кад активност реализује стручни сарадник у Школи, наставник није увек у обавези да поред стручног сарадника буде у одељењу. За време реализовања активности ван Школе (ескурзије, настава у природи, излети и све друге активности) ученици морају бити под сталним надзором наставника.
- ✓ Лице које отвара објекат дужно је да пре доласка ученика изврши преглед свих просторија у објекту.
- ✓ Пре доласка ученика у Школу, школско двориште морају прегледати Домар и помоћни радници и утврдити да ли је безбедно за боравак ученика.
- ✓ По доласку ученика у објекат школе, ученици су под сталним надзором, и то путем видео-надзора и од предметних и дежурних наставника.
- ✓ Непознато лице које улази у објекат мора се легитимисати и запослени(дежурни наставник или помоћни радник који дежура тог дана) који га је први уочио има обавезу да га спроведе до лица које тражи.
- ✓ Забрањено је уношење оружја и других средстава којима се може угрозити безбедност ученика.
- ✓ Запосленима се забрањује конзумирање алкохола, опијата и наркотичких средстава у објектима и у функционалном делу простора у коме се обавља образовање, укључујући и дворишни простор, као и за време обављања свих васпитно-образовних активности које реализује Школа.
- ✓ Обавезују се лица задужена за спровођење противпожарне заштите у Школи да редовно прате и спроводе мере заштите од пожара, предвиђене законом и општим актом Школе.
- ✓ У случају пожара, поплаве, земљотреса, удара грома и других елементарних непогода које угрожавају безбедност ученика примењују се мере и упутства предвиђена законом, правилником и другим општим актима Школе.
- ✓ Благовремено предузимање мера за спречавање и отклањање кварова на опреми, инсталацијама у објекту и дворишту који могу угрозити физичку безбедност ученика и запослених; запослени који први уочи квар на опреми и уређајима доставља обавештење првом претпостављеном, а ако постоји опасност по живот и здравље ученика и имовине, обраћа се одмах надлежним институцијама, као што су комунална служба, ватрогасна служба, хитна помоћ и слично.
- ✓ Осигурање ученика од повреда и других несрећних случајева и незгода .
- ✓ Редовно одржавање видео-надзора на објекту , као и осветљеност простора у дворишту и око њега.
- ✓ Поштовање норматива о броју ученика у одељењу .
- ✓ Опрема и дидактичка средства приликом уградње и набавке морају имати сертификат о исправности и безбедности.
- ✓ Редовна контрола исправности врши се на почетку сваке радне године, а ванредна на предлог запосленог или другог лица. Пре почетка школске године запослени на одржавању простора и наставник физичке културе проверавају стање справа у дворишту. У случају постојања недостатка које није у могућности да отклони, запослени на одржавању простора у обавези је да одмах обавести директора који ће обележити справу да је неисправна и забранити да се користи све док се не поправи.

- ✓ С циљем заштите од физичког повређивања ученика и запослених потребно је:
  - да подови не буду клизави;
  - у зимском периоду редовно чишћење снега и скидање леденица са крова испред улаза и око објеката;
  - обезбедити заштиту на предметима са оштрим ивицама;
  - постављање гелендера са једне стране за десет степеника, а за више од десет степеника са обе стране;
  - постављање оgrade око дворишта;
  - да електрични утикачи и прекидачи имају сигурносне елементе.
- ✓ Редовно одржавање зеленила у дворишту (кошење траве и сл.)
- ✓ Правилно коришћење и надзор над употребом машина, апарата и других уређаја у реализацији образовања, као и алата, хемикалија, и других средстава, те редовна провера исправности, употреба прописане заштитне опреме, посебно редовно сервисирање апарата за гашење пожара и друге електроопреме; запослени у Школи по завршетку радног времена дужни су да искључе електроуређаје, уклоне запаљиве течности и други лако запаљив материјал и сл.
- ✓ Посебна заштита ученика приликом остваривања васпитно-образовног рада ван Школе, на пример екскурзија, настава у природи, излет, посета библиотеци, другој установи и сл., у складу је са Правилником о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи, као и са овим правилником.
- ✓ Забрањен је приступ лицима која нису запослена у Школи за време васпитно-образовне активности која се реализује у Објекту или у дворишту Школе, изузев родитељима или лицу које је родитељ овластио, лицима која имају заказан разговор са управом Школе и достављачима правних лица са којима Школа остварује сарадњу, а чија је присутност неопходна ради реализације напред наведене сарадње. Дежурни наставници и дежурни помоћни радник воде рачуна да у Објекту и у дворишту Школе бораве искључиво ученици из Школе, а изузетно и напред наведена лица, и имају обавезу да трећа лица упозоре да напусте простор Школе и, уколико то не учине, у обавези су да позову директора и патролу МУП-а.
- ✓ Забрањено је коришћење мобилних телефона за време реализације наставних и ваннаставних активности, осим у случајевима када се користе као наставно средство по посебном одобрењу наставника у складу са Правилником о употреби мобилних телефона у складу са инструкцијама и смерницама Министарства просвете.
- ✓ Забрањено је да ученици током трајања часова без надзора или одобрења наставника одлазе у друге учioniце, до канцеларија стручних сарадника и у друге просторије Школе.
- ✓ Потребно је редовно обавештавање запослених, родитеља и ученика о свим активностима које се односе на заштиту и безбедност.
- ✓ Строго је забрањен улазак превозним средствима на четири точка (аутомобили, камиони, комбији и сл.) у део дворишта Школе, сем за потребе Школе.
- ✓ Није дозвољено паркирање аутомобила запослених у дворишном делу Школе.
- ✓ У дворишту Школе забрањено је возити бицикле и мотоцикле.
- ✓ Забрањено је увођење домаћих и дивљих животиња у Објекте и двориште Школе

Здравствена заштита и безбедност ученика остварује се применом следећих мера:

1. Прибављање свих неопходних података од родитеља који се односе на здравствено стање ученика;
2. У случају болести или повреде ученика запослени је у обавези да обавести родитеља и обезбеди адекватну медицинску помоћ, и то:
  - да процени тежину повреде и да укаже прву помоћ, и телефонским путем обавезно обавести родитеље и директора;
  - да позове екипу хитне медицинске помоћи на број 194, уколико је неопходно;
  - да код повреда које захтевају интервенцију у здравственој установи повређеном ученику обавезно обезбеди пратњу од стране родитеља (и без обзира на евентуална инсистирања родитеља да пратња није потребна).

- да код тежих повреда или стања која захтевају хитну интервенцију позове хитну помоћ и поступи по њиховом упутству (запослени је у пратњи детета). По повратку из здравствене установе треба написати извештај о повреди или стању и проследити га директору. Комплетан поступак збрињавања детета евидентирати и у књизи дежурства. Извештај о повређивању мора да заведе, потпише и овери наставник који је био у одељењу када се повреда догодила, односно запослени који је био у пратњи ученика и директора.
- Објекат мора имати приручну апотеку – комплете прве помоћи. За проверу и комплетирање прве помоћи задужено је лице за заштиту од пожара.

У току боравка ученика у Школи постоји могућност за настајање нежељеног повређивања ученика, као што су посекотине, огреботине и раздеротине, нагњечења, уганућа, ударац у главу, страно тело у оку, страно тело у носу, страно тело у уву, страно тело у дисајном путу, крварење из носа и др. За све наведене повреде које се десе у Школи потребно је да запослени позове родитеља или лице које је родитељ овластио, као и директора, а по потреби, у зависности од процене тежине повреде, и хитну помоћ. Уколико се родитељ или лице које је родитељ овластио не јављају на телефон, директор ће одредити усмено који је запослени у обавези да остане уз ученика све до јављања родитеља.

- ✓ Обавеза родитеља је да ученика чије је здравствено стање такво да може да представља опасност за друге ученике и запослене одведу на одговарајући здравствени преглед и не шаљу га на наставу и друге активности које организује Школа док не добије одговарајућу потврду лекара о здравственој способности.
  - ✓ Одговорност за исправност и припрему хране за ученике сноси добављач прехранбених производа са којим Школа има закључен уговор и који је изабран у сарадњи са Саветом родитеља. Школа сноси одговорност о хигијенским условима просторија у којима се храна послужује и конзумира.
  - ✓ Забрањен је улаз у кухињу и у чајне кухиње свим лицима која не учествују у процесу дистрибуције хране.
  - ✓ Школа је уговорила да се дистрибуција оброка за ученике врши у адекватним посудама, наменским возилом, те да припрема оброка задовољава све техничке и хигијенске услове.
  - ✓ У Школу је забрањено уношење хране, колача и торти, бомбона и грицкалица без декларације.
  - ✓ Најмање два пута годишње обављање дезинсекције и дератизације Објеката и дворишног простора, а по потреби и чешће;
  - ✓ Санитарни преглед запослених на пословима у вези са храном, неге и одржавања хигијене, два пута годишње;
  - ✓ Редовно снабдевање тоалета течним сапуном и тоалет-папиром;
  - ✓ Забрањено је пушење у Школи и школском дворишту;
  - ✓ Ученик који има здравствених проблема и користи терапију може долазити у Школу само уз потврду коју издаје лекар.
  - ✓ Ученик које има вашке не може долазити у Школу.
  - ✓ Ученик који има промене на кожи и слузокожи ока, носа и уста (конјунктивитис, афте итд.) може долазити у Школу уз потврду лекара.
  - ✓ Ученик који има здравствене сметње приликом организовања посебних и специјализованих програма може учествовати уз посебну дозволу лекара.
  - ✓ Подови треба да буду од чврстог материјала, погодни за лако одржавање и не смеју бити клизави.

Члан 13

Ради остваривања заштите од пожара, запослени и ученици су дужни да спроводе мере прописане Законом о заштити од пожара, других прописа који уређују ову материју, планова заштите од пожара, одлука надлежног органа јединице локалне самоуправе, Школског одбора и других органа, као и општер акта Школе којим се уређују начин, поступак и мере у области противпожарне заштите.

Члан 14

Ради остваривања заштите и безбедности од поплаве и изливања фекалија, стручно лице које ангажује Школа проверава исправност водоводних и канализационих инсталација и предузима потребне мере у случају уочених промена које могу угрозити безбедност ученика и запослених у Школи.

Сви запослени и ученици обавезни су да без одлагања обавесте директора, домара, или секретара о уоченим променама на водоводним и канализационим инсталацијама које могу угрозити безбедност ученика и запослених у Школи.

Члан 15

Ради остваривања заштите и безбедности од електричне струје, стручно лице које ангажује Школа проверава исправност електричних инсталација и предузима потребне мере у случају уочених промена које могу угрозити безбедност ученика и запослених у Школи.

Сви запослени и ученици обавезни су да без одлагања обавесте директора, домара или секретара о уоченим променама на електричним инсталацијама које могу угрозити безбедност.

Члан 16

Уређаји, други предмети и материје који се користе у наставном процесу, за одржавање хигијене или у друге сврхе морају се држати ван домашаја неовлашћених лица ако могу представљати опасност по живот и здравље ученика.

Члан 17

Ради остваривања заштите и безбедности од удара грома, стручно лице које ангажује Школа редовно проверава исправност громобранских инсталација, у складу са прописима у тој материји.

Сви запослени и ученици обавезни су да без одлагања обавесте директора, домара или секретара о уоченим променама на громобранским инсталацијама које могу довести у питање њихово функционисање.

МЕРЕ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА, ЗАНЕМАРИВАЊА И ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Члан 18

С циљем остваривања овог вида заштите и безбедности ученика у Школи прописана су Правила понашања, Процедуре интервенције у случају да се деси насиље над ученицима, које су саставни део овог правилника, као и активности Тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

Члан 19

У Школи су забрањене активности којима се угрожавају, омаловажавају, дискриминишу или издвајају ученици, запослени и друга лица, односно групе лица, по основу: расне, националне, етничке, језичке, верске или полне припадности, физичких и психичких својстава, сметњи у развоју и инвалидитета, здравственог стања, узраста, социјалног и културног порекла, имовног стања, односно политичког опредељења, као и по другим основама утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације, те подстицање или не спречавање таквих активности.

Школа је у обавези да поступа у складу са актом којим се утврђују ближи критеријуми за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, ученика или трећег лица у Школи, а који заједнички прописују министар просвете и министар надлежан за послове људских права.

Члан 20

Под насиљем и злостављањем подразумева се сваки облик једанпут учињеног, односно понављаног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности детета и ученика или запосленог.

Насиље и злостављање сматра се насиље запосленог према детету, ученику, другом запосленом, родитељу, односно другом законском заступнику (у даљем тексту: родитељ); ученика према другом детету, ученику или запосленом; родитеља према свом детету, другом детету и ученику, запосленом као и према трећем лицу.

Насиље и злостављање може да јави као физичко, психичко (емоционално), социјално и дигитално .

Физичко насиље је понашање које може да доведе до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета, ученика или запосленог; физичко кажњавање деце и ученика од стране запослених и других одраслих особа.

Психичко насиље је понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета и ученика или запосленог.

Социјално насиље и злостављање је понашање којим се искључује дете и ученик из групе вршњака и различитих облика социјалних активности, одвајањем од других, неприхватањем по основу различитости, ускраћивањем информација, изоловањем од заједнице, ускраћивањем задовољавања социјалних потреба.

Дигитално насиље је злоупотреба информационих технологија која може да има за последицу угрожавање достојанства личности и остварује се слањем порука, видео записа, електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта (web site), четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и објављивањем садржаја или поверљивих личних података без сагласности (информација, слика, видео снимка и сл.).

Осим наведених облика, насиље и злостављање препознаје се и кроз: злоупотребу, сексуално насиље, насилни екстремизам, трговину људима, експлоатацију детета и ученика, породично насиље и др.

Злоупотреба детета и ученика је све оно што појединац, односно установа чини или не чини, што негативно утиче, наноси штету, ускраћује или смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи га у немоћан положај према појединцу или установи (злоупотреба у спорту, у политичке, верске, комерцијалне и друге сврхе). Злоупотреба подразумева и прекомерно подстицање, односно психолошки притисак на дете и ученика од стране родитеља ради постигнућа која могу да имају за последицу угрожавање нормалног психофизичког и социјалног развоја и најбољег интереса детета.

Сексуално насиље је понашање којим се дете и ученик сексуално узнемирава, наводи или приморава на учешће у сексуалним активностима које не жели, не схвата или за које није развојно дорастао или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Насилни екстремизам је промовисање, заговарање, подржавање, припремање и учествовање у идеолошки мотивисаном насиљу за остваривање друштвених, економских, верских, политичких и других циљева.

Трговина људима је врбовање, превозење, пребацивање, скривање или примање лица, путем претње силом или употребом силе или других облика присиле, отмице, преваре, обмане, злоупотребе овлашћења или тешког положаја или давања или примања новца или користи да би се добио пристанак лица које има контролу над другим лицем у циљу експлоатације.

Експлоатација је рад који није у најбољем интересу детета и ученика, а у корист је другог лица, установе или организације. Ове активности могу да имају за последицу угрожавање физичког или менталног здравља, моралног, социјалног и емоционалног развоја детета и ученика, његову економску зависност, ускраћивање права на образовање и слободу избора.

Занемаривање и немарно поступање је пропуштање родитеља, друге особе која је преузела бригу о детету и ученику, установе или запосленог да у оквиру расположивих средстава обезбеди услове за правилан развој детета и ученика у свим областима, а што може да наруши његово здравље и развој. Занемаривање у установи обухвата: ускраћивање појединих облика образовно-васпитног рада неопходних детету и ученику; нереаговање на сумњу о занемаривању или на занемаривање од стране родитеља; пропусте у обављању надзора и заштите детета и ученика од повређивања, самоповређивања, употребе алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце, укључивања у деструктивне групе и организације и др.

Члан 21

Кризни догађај је у већини случајева непредвидив догађај са потенцијално негативним последицама. Тај догађај и његове последице могу проузроковати значајну штету особама које су непосредно или посредно изложене кризном догађају.

Кризни догађај карактерише број жртава (повређених или настрадалих), материјална штета, психолошке реакције појединца и/или заједнице у целини, као и солидарност у сврху отклањања последица.

Кризни догађаји су:

- ✓ Природна смрт детета/ученика;
- ✓ Покушај убиства и убиство детета/ученика (у установи или ван ње);
- ✓ Покушај самоубиства ученика и самоубиство (у установи или ван ње);

- ✓ Природна смрт, самоубиство или убиство запосленог у установи;
- ✓ Саобраћајна незгода у којој је повређено или настрадало дете, односно ученик и/или запослени у установи;
- ✓ Нестанак детета/ученика;
- ✓ Масовно тровање у простору установе;
- ✓ Дојава о подметнутој експлозивној направи у установи или терористичком нападу и слично;
- ✓ Талачка криза;
- ✓ Насиље већих размера (масовне туче, вишеструка убиства, терористички напади);
- ✓ Техничко-технолошке опасности (експлозија, изливање, испаравање отровних материја и пожар);
- ✓ Природне катастрофе (поплаве, земљотреси, пожари...);
- ✓ Епидемија која је обухватила територију/општину на којој се налази установа;
- ✓ Други кризни догађаји,

У случају проглашења ванредне ситуације, односно ванредог стања, установа поступа у складу са прописима који то уређују.

Члан 22

МЕРЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ

Ради спречавања свих врста насиља над ученицима, Школа је дужна да примењује мере чији су циљеви

- Подизање ниво свести и осетљивости детета и ученика, родитеља и свих запослених за препознавање свих облика насиља, злостављања и занемаривања;
- Неговање атмосфера сарадње и толеранције, поверења, уважавања и конструктивне комуникације у којој се не толерише насиље, злостављање и занемаривање;
- Унапређивање знања, вештина и ставова потребних за креирање безбедног и подстицајног окружења и конструктивно реаговање на насиље;
- Унапређивања познавање процедура за пријављивање и поступање код детета и ученика, родитеља и свих запослених у случају сумње или сазнања о свим облицима насиља, злостављања и занемаривања обезбеђује заштита детета и ученика, родитеља и свих запослених од насиља, злостављања и занемаривања;
- Подстицање и усвајање позитивних норми и облика понашања, учење вештина конструктивне комуникације и развијање емпатије;
- упознавање са видовима и стратегијама пружања одговарајуће подршке и разумевања различитих облика комуникација и понашања ученика са тешкоћама и сметњама у развоју и инвалидитетом;
- развијање социоемоционалне компетенције деце и ученика, родитеља и запослених (свест о себи, свест о другима, саморегулација, одговорно доношење одлука и др.).

Мере превенције Школа је дужна да планира Годишњим планом рада, а на основу анализе учесталости случајева насиља, заступљености различитих облика насиља, броја повреда, сигурности објеката и дворишта.

ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ СВИХ У ШКОЛИ У ПРЕВЕНЦИЈИ НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Члан 23

Ради превенције насиља, злостављања и занемаривања Школа је дужна да упозна све запослене, ученике и родитеље са њиховим правима, обавезама и одговорностима, прописаним законом, Правилником о протоколу и другим подзаконским и општим актима.

Члан 24

Запослени својим квалитетним радом (васпитно-образовним, образовно-васпитним, васпитним, стручним и другим радом) и применом различитих метода, облика рада и активности обезбеђују подстицајну и безбедну средину.

Одељењски старешина, наставник и стручни сарадник избором одговарајућих садржаја и начина рада доприносе стицању квалитетних знања и вештина и формирању вредносних ставова за узајамно разумевање, уважавање различитости, конструктивно превазилажење сукоба и др.

Члан 25

Одељењски старешина, наставник и стручни сарадник је дужан да обезбеди заштиту ученика од произвољног или незаконитог мешања у његову приватност, породицу, дом или преписку, као и заштиту од незаконитих напада на његову част и углед.

Запослени не сме својим понашањем да изазове или допринесе насиљу, злостављању и занемаривању (на пример: непоштовање личности и права детета и ученика, недоследност у поступању, необјективно оцењивање и др.).

Члан 26

Ученици, као одговорни учесници у образовању и васпитању, ради превенције насиља, злостављања и занемаривања, обавезни су да:

- ✓ уважавају и поштују личност других ученика, запослених, родитеља и трећих лица; поштују правила установе и све оне акте којима се уређују њихова права, обавезе и одговорности; активно учествују у раду одељењске заједнице;
- ✓ пружају вршњачку подршку; као чланови ученичког парламента и школског одбора, посебно доприносе и учествују у превентивним активностима;
- ✓ својим понашањем не изазивају, доприносе или учествују у насиљу и злостављању.

Члан 27

Родитељ је дужан да, у најбољем интересу ученика:

- ✓ сарађује са Школом;
- ✓ учествује у превентивним мерама и активностима ;
- ✓ уважава и поштује личност свог детета, друге деце и ученика, запослених, других родитеља и трећих лица.

Родитељ не сме својим понашањем у установи да изазове или допринесе појави насиља, злостављања и занемаривања према детету, ученику, запосленом, другом родитељу и трећим лицима, а када то учини директор је дужан да одмах о томе обавести јавног тужиоца и полицију, а након тога електронским путем надлежну школску управу.

Родитељ има обавезу и одговорност, у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, да на позив школе узме активно учешће у свим облицима васпитног рада са учеником (појачан васпитни рад, друштвено-хуманитарни рад и др.), односно да сарађује са школом у поступку заштите ученика од насиља.

Ако се родитељ не одазове на позив школе, у складу са законом школа подноси прекршајну, односно кривичну пријаву за утврђивање одговорности родитеља и обраћа се надлежном центру за социјални рад да против родитеља предузме мере из своје надлежности.

Члан 28

ТИМ ЗА ЗАШТИТУ ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Школа има тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања (у даљем тексту: тим за заштиту).

Чланове и руководиоца тима за заштиту одређује директор школе из реда запослених (обавезно наставник, стручни сарадник, секретар и по потреби други запослени). Број и састав чланова тима за заштиту зависе од специфичности установе у складу са Статутом.

Када тим за заштиту разматра конкретне ситуације насиља заседа искључиво у саставу који чине запослени (директор, стручни сарадници, секретар, наставници. По позиву могу да присуствују родитељи ученика учесника ситуације као и професионалци из спољашње заштитне мреже.

Када је у питању насиље које ученик изврши према запосленом, запослени према ученику у присуству ученика/деце улога тима је да изради план заштите, односно план појачаног васпитног рада за ученика.

Члан 29

МЕРЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

Интервенцију у одговору на насиље, злостављање и занемаривање чине мере и активности којима се оно зауставља, осигурава безбедност учесника (оних који трпе, чине или сведоче), смањује ризик од понављања, ублажавају последице за све учеснике и прате ефекти предузетих мера.

- ✓ У Школи се предузимају мере у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, када се оно дешава или се догодило између:
- ✓ деце или ученика (вршњачко насиље);
- ✓ запосленог и детета, односно ученика; родитеља и детета, односно ученика; родитеља и запосленог;
- ✓ ученика и запосленог, као и када насиље, злостављање и занемаривање чини треће лице у односу на дете, ученика, запосленог или родитеља.

Школа је дужна да предузме мере у оквиру својих надлежности увек када постоји сумња или сазнање да дете и ученик трпи насиље, злостављање и занемаривање, без обзира на то где се оно догодило, где се догађа или где се припрема.

Уколико се насилно понашање догоди у простору Школе и/или у време образовно-васпитног рада и других активности школе, предузимају се мере појачаног васпитног рада, а у складу са проценом нивоа, води и окончава васпитно-дисциплински поступак у роковима и на начин утврђен законом. Установа обавештава друге институције у зависности од процењеног нивоа насиља.

Члан 30

ПРОЦЕЊИВАЊЕ НИВОА НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА ПО НИВОИМА

Процењивање нивоа насиља, злостављања и занемаривања по нивоима односи се само на вршњачко насиље.

Критеријуми за процену нивоа насиља су интензитет, степен ризика, трајање и учесталост насилног понашања, последице, број учесника, узраст и карактеристика развојног периода ученика.

Процену нивоа насиља врши тим за заштиту, а на основу прикупљених информација и чињеница. Тим за заштиту може да редефинише процењени ниво уколико дође до нових сазнања и информација.

Процену другог и трећег нивоа вршњачког насиља врши тим за заштиту, а првог нивоа одељењски старешина.

Планом се дефинишу и васпитне активности родитеља са дететом, динамика и начин сарадње родитеља са установом као и активности установе усмерене на јачање родитељских вештина.

Члан 31

ИНТЕРВЕНЦИЈА ПРЕМА НИВОИМА НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Ниво насиља и злостављања условљава и предузимање одређених интервентних мера и активности.

На првом нивоу, који по правилу процењује одељењски старешина, активности предузима самостално одељењски старешина, наставник, у сарадњи са родитељем, одељењском заједницом, групом ученика и индивидуално. одељењски старешина може консултовати и психолога/педагога школе за подршку по потреби.

Изузетно, ако се насилно понашање понавља, ако појачани васпитни рад није био делотворан, ако су последице теже, ако је у питању насиље и злостављање од стране групе према појединцу или ако исти ученик трпи поновљено насиље и злостављање одељењски старешина укључује тим за заштиту.

Тим за заштиту у складу са информацијама процењује ниво и предузима даље активности.

На другом нивоу, по правилу, активности предузима одељењски старешина, у сарадњи са тимом за заштиту и обавезно учешће родитеља ученика, у смислу појачаног васпитног рада, као и могућност предлагања покретања васпитно-дисциплинског поступка.

На трећем нивоу, по правилу, активности предузима директор са тимом за заштиту, уз обавезно укључивање родитеља и надлежних органа и организација (центар за социјални рад, здравствена служба, полиција, јавно тужилаштво и друге надлежне организације).

На трећем нивоу обавезно се покреће васпитно-дисциплински поступак.

Члан 32

Тим за заштиту процењује да ли је неопходно да се током трајања васпитно-дисциплинског поступка ученик удаљује из процеса непосредног образовно-васпитног рада и осталих облика образовно-васпитног рада најкраће пет радних дана, а најдуже до окончања васпитно-дисциплинског поступка, уважавајући ризике, досадашње понашање ученика и изречене мере, последице и околности ситуације, безбедност, узраст и развојне карактеристике детета и сл.

Осим наведеног, тим за заштиту процењује да ли је неопходно да ученик буде удаљен из процеса непосредног и осталих облика образовно васпитног рада и приликом покретања васпитно-дисциплинског поступка за учињене теже повреде обавезе ученика које се односе на поседовање, подстрекавање, помагање, давање другом ученику и употребу психоактивних супстанци, односно алкохола, дрога и никотинских производа, као и уношење у школу оружја, пиротехничког средства или другог предмета којим може да угрози или повреди друго лице.

Улога тима за заштиту је да прикупи чињенице од значаја за поступање и квалификовање теже повреде обавеза ученика.

Процена тима за заштиту чини саставни део решења којим се ученик удаљује из процеса непосредног образовно-васпитног рада.

О удаљењу ученика, школа, поред родитеља, обавештава и надлежни центар за социјални рад у циљу заједничког деловања и израде плана појачаног васпитног рада за ученика, током трајања васпитно-дисциплинског поступка, односно мере непосредног удаљавања.

У случају удаљавања из процеса непосредног образовно-васпитног рада и осталих облика образовно-васпитног рада Школа, заједно са родитељима и центром за социјални рад, реализује појачан васпитни рад. Током удаљења ученика, школа је у обавези да на иницијативу ученика, родитеља, достави потребне наставне материјале како би се обезбедио континуитет у праћењу наставног процеса ученика.

У случају неукључивања, односно непоступања по поновном обраћању надлежном центру за социјални рад, установа обавештава министарство надлежно за надзор над радом центара.

Приликом реализације активности, у оквиру плана појачаног васпитног рада, родитељ је одговоран за редовно учешће детета у планираним активностима плана појачаног васпитног рада.

Након повратка у школу, са учеником се наставља појачан васпитни рад и праћење, у складу са планом.

Члан 34

Ученици старости до 14 година нису кривично и прекршајно одговорни, те се према њима не може покренути кривични, нити прекршајни поступак за извршено насиље, већ се према њима искључиво примењују активности из надлежности образовно-васпитног система, здравственог и система социјалне заштите. У ситуацијама када је реч о ученицима изнад 14 година обавештава се јавни тужилац за малолетнике и полиција, а предузимају се и активности из надлежности образовно-васпитног система, здравственог и система социјалне заштите.

Члан 35

Уколико присуство родитеља у току вођења васпитно-дисциплинског поступка и реализације појачаног васпитног рада није у најбољем интересу ученика, тј. може да му штети, угрози његову безбедност или омета поступак у установи, директор обавештава центар за социјални рад, односно полицију или јавног тужиоца.

На овом нивоу обавезан је појачан васпитни рад који је у интензитету примерен потребама ученика, одређивање друштвено корисног рада као и покретање васпитно-дисциплинског поступка и изрицање мере, у складу са законом. Ако су у пружању подршке ученику укључени представници из спољашње мреже заштите, Школа остварује сарадњу са њима у циљу усклађивања активности у пружању адекватне подршке.

Члан 36

Када се насиље између ученика догоди ван простора установе, односно другог простора у коме установа остварује образовно-васпитни рад, односно васпитни рад по добијању сазнања од представника спољашње мреже заштите, тим за заштиту се састаје, анализира ситуацију у складу са доступним информацијама, уз могућност процене нивоа насиља. Сходно утврђеним чињеницама тим за заштиту предлаже одељењском старешини израду плана појачаног васпитног за ученика узимајући у обзир следеће: последице догађаја по учеснике, претходно понашање ученика у установи и континуитет ризичног понашања ученика.

За ученика који је претрпео насиље ван просторија школа, односно другог простора у коме школа остварује образовно-васпитни рад, тим за заштиту предлаже одељењском старешини израду плана заштите од насиља, а према процени и укључивање представника спољашње мреже заштите.

У план појачаног васпитног рада установа обавезно укључује родитеље ученика и представнике спољашње мреже заштите ради који су укључени у пружање подршке ученику и породици.

Члан 37

У ситуацији када родитељ не сарађује са установом, а долази до поновљеног насиља ученика установа обавештава надлежни центар за социјални рад и примењује мере у складу са законом у односу на одговорност родитеља.

Установа документује недостатак сарадње са родитељима и то кроз: евиденцију о позивима на састанак, евиденцију о реализацији и учешћу родитеља у плановима заштите и плановима појачаног васпитног рада за ученике и др.

Члан 38

Када је ученик са сметњама у развоју и инвалидитетом учесник ситуације насиља неопходна је сарадња тима за заштиту и тима за инклузивно образовање у циљу израде плана појачаног васпитног рада. Имајући у виду здравствено стање ученика, односно развојну сметњу, предузимају се даље мере и активности у сарадњи са родитељима и представницима из здравствене и социјалне заштите, у складу са проценом потреба за подршком.

Члан 39

Када родитељ чини насиље, злостављање или занемаривање детета и када његово укључивање у поступак није у најбољем интересу детета Школа обавезно укључује надлежни центар за социјални рад.

Ако постоји сумња или сазнање о насиљу, злостављању и занемаривању ученика у породици, директор без одлагања обавештава надлежно јавно тужилаштво, полицију и центар за социјални рад који предузимају даље мере у складу са законом.

Члан 40

Уколико постоји сумња или сазнање да је ученик укључен у промовисање, заговарање и подржавање идеолошки мотивисаног насиља, односно у насилни екстремизам, директор школе сазива тим за заштиту који разматра ситуацију и на основу прикупљених информација одлучује о даљем поступању унутар школе и обавештава родитеља и надлежно јавно тужилаштво.

Уколико постоји сумња или сазнање да је ученик укључен у било који облик трговине људима, након примене листе индикатора за прелиминарну идентификацију ученика који су потенцијалне жртве трговине, директор у складу са датим смерницама у листи индикатора, обавештава центар за заштиту жртава трговине људима, надлежни центар за социјални рад и надлежну организациону јединицу полиције.

Члан 41

Увек када је запослени починилац насиља, злостављања и занемаривања према ученику у установи, директор предузима мере према запосленом, у складу са законом, а према детету и ученику мере за заштиту и подршку (план заштите од насиља) на основу Правилника о протоколу. Када родитељ пријави директору непримерено понашање запосленог према његовом детету, директор поступа у складу са законом.

Члан 42

Уколико постоји сумња да је починилац насиља, злостављања и занемаривања треће лице према ученику, директор је обавезан да истовремено обавести родитеља детета које је изложено насиљу, злостављању и занемаривању, надлежни центар за социјални рад полицију и надлежно јавно тужилаштво.

Члан 43

Када се насиље и злостављање дешава у установи између одраслих лица (запослени - запослени; запослени - родитељ; запослени, родитељ - треће лице), директор предузима мере, у складу са законом.

У свим ситуацијама када се непосредно дешава насиље или постоји оправдан разлог да се сумња да ће доћи до насиља услед непредузимања хитних мера заштите, без обзира на узраст учесника ситуације насиља, установа одмах обавештава полицију ради спречавања даљег вршења насиља и обезбеђивања помоћи и заштите.

У поступку заштите детета и ученика од насиља, злостављања и занемаривања установа је дужна да: поступак води ефикасно и економично; обезбеди заштиту и поверљивост података до којих дође пре и у току поступка; да дете, односно ученика не излаже поновном и непотребном давању изјава.

Члан 44

ЗАШТИТА ЗАПОСЛЕНИХ

Установа је дужна да поступа увек када постоји сумња или сазнање да запослени трпи насиље од стране ученика, родитеља или трећег лица у установи или за време организовања активности установе.

Процењивање насиља, злостављања и занемаривања по нивоима не односи се на запослене, већ само на вршњачко насиље.

Када је ученик починилац насиља према запосленом, директор је дужан да одмах обавести родитеља и центар за социјални рад; да покрене васпитно-дисциплински поступак и да изрекне васпитно-дисциплинску меру, у складу са законом за ученике старости до 14 година, а за ученике изнад 14 година, осим наведених активности и да обавести надлежно јавно тужилаштво и полицију.

У случају повреде части, угледа и достојанства запосленог од стране ученика примењују се мере и активности прописане за трећи ниво вршњачког насиља.

Када је ученик са сметњама у развоју и инвалидитетом починилац насиља према запосленом, неопходно је да директор у сарадњи са тимом за заштиту и тимом за инклузивно образовање утврди да ли је испољено (агресивно) понашање ученика последица здравственог стања, односно развојне сметње и у складу са тим се предузимају даље мере и активности, односно процењују кога је потребно укључити од спољашње мреже заштите (стручњаци из здравственог система, социјалне заштите и др.).

Када је родитељ или треће лице починилац насиља према запосленом или запослени према запосленом, директор је дужан да таква сазнања пријави полицији и надлежном јавном тужилаштву, а када је родитељ починилац насиља да обавести и надлежни центар за социјални рад, у року прописаним Законом.

Уколико установа има сазнање да родитељ или треће лице на друштвеним мрежама омаловажава, вређа, прети или позива на насиље према запосленом, а у вези са професионалном улогом запосленог, установа је дужна да о томе обавести надлежно јавно тужилаштво, у року прописаном Законом.

Када су ученици сведоци насиља из става 3. ове тачке, тим за заштиту израђује план заштите за ученике.

Када запослени изврши насиље над запосленим директор поступа у складу са законом.

Члан 45

Проверавање сумње или откривање насиља, злостављања и занемаривања обавља се прикупљањем информација - директно или индиректно.

Прикупљање информација има за циљ утврђивање релевантних чињеница на основу којих се потврђује или одбацује сумња на насиље, злостављање и занемаривање. Током прикупљања информација поштују се принципи утврђени Конвенцијом и правила која се примењују у поступцима у којима учествује малолетно лице - дете и ученик.

Прикупљање информација о насиљу, злостављању и занемаривању обавља, по правилу, одељењски старешина, стручни сарадник, односно друго задужено лице у установи наставник или члан тима за заштиту, од свих учесника, непосредно по сазнању или сумњи о догађају. Начин прикупљања информација одређује се у складу са специфичностима ситуације и проценом установе (непосредан разговор/усменим путем, писаним путем, анонимна анкета и сл).

Прикупљене информације немају значај изјаве која се даје у току васпитно-дисциплинског поступка.

Установа проверава сваку информацију о могућем насиљу, злостављању и занемаривању и врши преглед видео записа уколико установа има електронски надзор над простором.

Изјава од малолетних ученика која се узима у току васпитно-дисциплинског поступка, узима се у присуству родитеља, а у складу са одредбама закона који уређује основе система образовања и васпитања, а којима је прописан васпитно-дисциплински поступак у установи.

У случају сумње појачава се васпитни рад и прати понашање учесника. Када се потврди сумња, директор и тим за заштиту предузимају мере и активности за извршено насиље, злостављање и занемаривање.

Члан 46

Заустављање насиља и злостављања и смиривање учесника

Обавеза свих запослених у установи, а нарочито најближег присутног запосленог и дежурног наставника, односно васпитача да одлучно прекине све активности, раздвоји и смири учеснике у акту насиља. У случају да запослени процени да је сукоб високо ризичан и да не може сам да га заустави, одмах ће тражити помоћ.

Члан 47

Обавештавање родитеља

Обавештавање родитеља и предузимање хитних акција по потреби (пружање прве помоћи, обезбеђивање лекарске помоћи, обавештавање полиције и центра за социјални рад) обавља се одмах након заустављања насиља и злостављања. Уколико родитељ није доступан или његово обавештавање није у најбољем интересу детета и ученика, установа одмах обавештава центар за социјални рад.

Члан 48

Консултације у установи се врше ради: разјашњавања околности, анализирања чињеница на што објективнији начин, процене нивоа насиља и злостављања, нивоа ризика и предузимања одговарајућих мера и активности, избегавања конфузије и спречавања некоординисане акције, односно ради успостављања и развијања усклађеног, уједначеног и ефикасног поступања. У консултације у установи

укључују се: одељењски старешина, дежурни наставник, васпитач, психолог, педагог, тим за заштиту, директор, ученички парламент.

Уколико у току консултација у установи директор и тим за заштиту, услед сложених околности не могу са сигурношћу да процене ниво насиља, злостављања и занемаривања, као и да одреде мере и активности, у консултације укључују надлежне органе и друге организације и службе: министарство надлежно за послове образовања и васпитања (у даљем тексту: Министарство) - надлежну школску управу, центар за социјални рад, полицију, правосудне органе, здравствену службу, а по потреби одељење надлежно за послове ученичког и студентског стандарда.

Члан 49

Мере и активности предузимају се за све облике и нивое насиља и злостављања.

План заштите од насиља за ученика се сачињава за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа за ученике који су претрпели насиље или били сведоци насиља и злостављања.

План појачаног васпитног рада за ученика се сачињава за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа насиља за ученике који су извршили насиље, подстрекивали на насиље или пасивно подржавали насилну ситуацију.

Члан 50

План заштите од насиља и план појачаног васпитног рада може да се сачине и за цело одељење.

Активности у оквиру плана заштите од насиља ученика, као и плана појачаног васпитног рада, треба да буду конкретне и специфичне и да се кроз активности препознаје какву промену желимо да постигнемо кроз њихову реализацију.

План заштите од насиља, односно план појачаног васпитног рада зависе од: врсте и тежине насилног понашања, последица насиља по појединца и колектив, броја учесника и сл. Мере и активности се планирају на основу сагледавања карактеристика ученика, потреба за подршком и уз учешће детета/ученика и родитеља, осим када се ради о насиљу у породици, када је нужно укључити надлежни центар за социјални рад.

План заштите од насиља за ученика, односно план појачаног васпитног рада за ученика садржи: активности којима се даје подршка учесницима насилне ситуације, одређивање друштвено корисног, односно хуманитарног рада, предузимање активности усмерене на промену понашања - појачан васпитни рад, рад са родитељем, рад са одељењском заједницом, укључивање ученичког парламента и савета родитеља, а по потреби и органа управљања; носиоце тих активности, временску динамику; начине којима ће се обезбедити поновно укључивање свих учесника насиља, злостављања и занемаривања у ширу друштвену заједницу. Мере и активности треба да буду предузете уз учешће детета и ученика и да буду у складу са његовим развојним могућностима. Када тим за заштиту процени да постоји потреба да се, осим појачаног васпитног рада или васпитног рада који у интензитету одговара потребама детета, односно ученика, прилагоди и образовни рад, предложиће тиму за пружање додатне подршке ученицима израду индивидуалног образовног плана.

Члан 51

План заштите од насиља, као и план појачаног васпитног рада за ученика сачињава тим за заштиту заједно са одељењским старешином, психологом, педагогом, секретаром, директором и родитељем, а по потреби и са другим надлежним организацијама и службама. За ученика који се образује у складу са чланом 76. став 6. тач. 1) и 2) Закона о основама система образовања и васпитања у израду плана заштите се укључује Тим за инклузивно образовање. У припрему плана заштите од насиља, односно/плана појачаног васпитног рада и реализације, када год је могуће, установа ће укључити

представнике одељенске заједнице, односно групе, ученичког парламента, као и ученике - учеснике у насиљу и злостављању.

План заштите од насиља, као и план појачаног васпитног рада за ученика садрже и информације о мерама и активностима које установа предузима самостално, у сарадњи са другим надлежним организацијама и службама и када друге надлежне организације и службе спроводе активности самостално. Када су у мере и активности укључене друге организације и службе из спољашње мреже заштите, одређују се задаци, одговорна лица, динамика и начини међусобног извештавања.

Установа је у обавези да у изради плана заштите од насиља ученика, као и плана појачаног васпитног рада укључи родитеља и да прецизира активности које родитељ предузима у васпитном раду са учеником, као и активности које спроводи установа у пружању подршке оснаживању родитељских компетенција. Уколико родитељ одбија да учествује у планирању и реализацији активности из плана заштите од насиља ученика, односно плана појачаног васпитног рада установа обавештава надлежни центар за социјални рад, а установа наставља да реализује предвиђене активности.

Члан 52

План заштите од насиља, односно план појачаног васпитног рада за ученика треба да садржи и евалуацију тог плана.

Препорука је да се план евалуира на две недеље и да се по потреби ревидирају активности.

Члан 53

За трећи ниво насиља и злостављања директор школе подноси пријаву надлежним органима, организацијама и службама и обавештава Министарство, односно надлежну школску управу, у року од 24 сата од момента сазнања, путем дигиталне националне платформе "Чувам те" (у даљем тексту: Национална платформа) са првим информацијама о догађају и предузетим активностима, а у року од 48 сати од момента сазнања са допуном информацијама и закључцима са састанка тима за заштиту. Такође, установа путем Националне платформе ажурира информације о поступању до затварања предмета, односно предузимања свих потребних мера и њихове евалуације.

Путем Националне платформе, установе обавештавају друге надлежне институције из спољашње мреже заштите (систем социјалне и здравствене заштите, полиција и јавно тужилаштво), у складу са прописаним процедурама.

Поред наведеног, установе су у обавези да поступају по добијању пријава насиља које су им упућене путем националне платформе, а у складу са прописаним процедурама поступања у ситуацијама сумње или сазнања о ситуацијама насиља.

Уколико је комуникација са медијима неопходна, одговоран је директор, осим ако је директор учесник насиља, злостављања или занемаривања. У том случају комуникацију са медијима остварује председник органа управљања.

Школа је дужна да обавести надлежну школску управу, односно министарство пре давања изјаве медијима о конкретной ситуацији насиља која се догодила.

Ако се утврди одговорност директора за не предузимање или неблаговремено предузимање одговарајућих мера, прописаних овим правилником, у случајевима повреде забране насиља, злостављања и занемаривања у складу са законом који уређује основе система образовања и васпитања стичу се услови за престанак дужности директора.

Члан 53

Ефекте предузетих мера и активности прати установа (одељењски старешина, тим за заштиту, психолог и педагог) ради провере успешности, даљег планирања заштите и других активности установе. Школа прати понашање ученика које је трпело и које је извршило насиље и злостављање, али и ученика који су индиректно били укључени (сведоци).

Школа прати и укљученост родитеља и других надлежних органа, организација и служби. Ефекте предузетих мера прате и надлежне службе Министарства.

ПОСТУПАЊЕ УСТАНОВЕ У ОДГОВОРУ НА КРИЗНИ ДОГАЂАЈ

Члан 54

Јачање отпорности школе за ефикасно реаговање на кризне догађаје

Школа је у обавези да континуирано унапређује процедуре поступања ради ефикасног деловања у сврху отклањања или свођења на минимум последица које је кризни догађај изазвао по организацију рада и функционисање установе, као и по физичко и ментално здравље појединца.

Јачање отпорности установе заснива се на следећим принципима:

1) Континуитет

Подстицање приправности и обезбеђивање континуираног пружања квалитетног образовања и васпитања, подизање свести, планирање и припрема за реаговање у кризним догађајима.

2) Сарадња

Интерсекторска повезаност и заједничко деловање у ванредним ситуацијама, с обзиром на врсту кризе.

3) Доступност

Омогућавање брзог приступа доступним ресурсима како би установа обезбедила континуитет и право на квалитетно образовање и васпитање у време кризног догађаја.

4) Ефикасност

Обезбеђивање да установа активно предузима правовремене и адекватне кораке у реаговању на кризни догађај.

ТИМ ЗА КРИЗНЕ ДОГАЂАЈЕ

Члан 55

У школи се формира тим за кризне догађаје у оквиру тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, као његов обавезни део.

Тим за кризне догађаје формира се у циљу ефикасног поступања установе у кризним догађајима. Програм поступања установе у кризним догађајима израђује се као обавезни и саставни део програма заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, а који је саставни део школског, односно предшколског и програма васпитног рада у домовима ученика. На основу програма израђује се план рада тима за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, који је саставни део годишњег плана рада установе.

Директор установе руководи тимом за кризне догађаје у складу са општим актом и годишњим планом рада.

Чланови тима за кризне догађаје могу бити чланови тима за заштиту, као и други одговарајући запослени, представници родитеља и представници спољашње мреже заштите.

Обавезни чланови тима за кризне догађаје су: координатор тима за заштиту, представник родитеља, стручни сарадник и одговарајући наставници, односно васпитачи и други запослени из установе, а који могу бити и чланови тима за заштиту.

Број чланова и састав тима за кризне догађаје одређује директор, а у складу са Статутом и специфичностима установе

Директор доноси решење којим се дефинише улога чланова тима за кризне догађаје, односно одређује чланове тима који ће обављати послове и активности које се односе на координацију, пружање психосоцијалне подршке и информисање.

Члан 56

Поступање када се деси кризни догађај

Када установа има сазнање да се догодио кризни догађај одмах, а најкасније у року од 24 сата, активира се тим за кризне догађаје, који има следеће задатке:

- ✓ прикупљање података, процена потреба и обавештавање надлежних органа;
- ✓ успостављање сарадње са спољашњом мрежом заштите;
- ✓ сарадња и заједничко деловање са мобилним тимом за кризне интервенције;
- ✓ благовремено информисање деце/ученика, родитеља, запослених и медија о догађају;
- ✓ психосоцијална подршка деци, ученицима и запосленима;
- ✓ израда и реализација плана рада установе у измењеним условима и стабилизација рада у установи;
- ✓ организација евентуалних комеморативних активности;
- ✓ праћење реализације планова и евалуација;
- ✓ вођење документације и извештавање и

Члан 57

Поступање установа након кризног догађаја

Након реализације плана поступања у кризним догађајима, и успостављања стабилног стања у школи тим за кризне догађаје врши евалуацију спроведених активности и сачињава извештај. Евалуација обухвата: анализу ефеката спроведених мера и активности односно реализацију измењеног плана рада, као и пружање прве психолошке помоћи, са посебним освртом на снаге, изазове и препоруке у реаговању на кризни догађај. На основу евалуације плана реаговања у конкретним ситуацијама, установа даље унапређује план поступања установе у кризним ситуацијама.

Уколико је због кризног догађаја дошло до прекида или извођења наставе у измењеним условима, тим за кризне догађаје у сарадњи са педагошким колегијумом израђује посебан план даље реализације образовно-васпитног рада. Израђени план реализације усваја наставничко веће, док школски одбор доноси одлуку, а сагласност на план даје надлежна школска управа.

Извештај о реализацији посебног плана део је годишњег извештаја о реализацији плана заштите од насиља, злостављања и занемаривања.

Тим за кризне догађаје континуирано прати реаговања деце/ученика и запослених и процењује потребу за психосоцијалном подршком у наредном периоду и у сарадњи са спољашњом мрежом заштите израђује план о њеној реализацији.

Тим за кризне догађаје прати реализацију планова, у сарадњи са спољашњом мрежом заштите процењује степен смиривања ситуације и покреће процес договарања са породицама жртава и повређених о начинима обележавања сећања на догађај (обезбеђивање простора, активности сећања, обележавање годишњица и слично).

ОСТВАРИВАЊА ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА ВАН ШКОЛЕ

Члан 58

На остваривање заштите и безбедности ученика за време боравка на екскурзији, настави у природи, излету, као и за време извођења неке друге активности ван Школе и дворишта, примењују се одредбе Правилника о организацији и остваривању наставе у природи и екскурзије у основној школи.

ЗАШТИТА И БЕЗБЕДНОСТ НА ПУТУ ИЗМЕЂУ КУЋЕ И ШКОЛЕ

Члан 59

Директор Школе је обавезан да сарађује са органима надлежним за безбедност саобраћаја и прати стање саобраћајне сигнализације на прилазима Школи.

Сваки запослени обавезан је да о уоченим недостацима на саобраћајној сигнализацији обавести директора или секретара, који ће ради решавања проблема ступити у контакт с надлежним органима.

Члан 60

Школа пред надлежним органима покреће иницијативе ради побољшања безбедности у саобраћају на прилазима Школи (постављање "лежећих полицајаца", и примену других одговарајућих мера, организовање дежурства саобраћајних полицајаца и друго).

Члан 61

Заштита ученика у саобраћају обезбеђује се организовањем предавања саобраћајних стручњака, приказивањем филмова о саобраћају, разговором на часовима одељењске заједнице и родитељским састанцима.

Поред активности усмерених на побољшање безбедности у саобраћају, у вези са заштитом и безбедношћу ученика на путу од куће до Школе и обратно, директор и запослени из реда наставног особља:

1. опомињу ученика којег сретну на његовом путу од куће до Школе или обратно, ако се не безбедно понаша;
2. о сваком не безбедном понашању ученика обавештавају његовог одељењског старешину, који о томе обавештава његовог родитеља и предузима друге мере;

Члан 62

Школа не преузима и не сноси одговорност за заштиту здравља и безбедности ученика на путу од куће до школе и обрнуто, као и на путу од куће до места на коме се одржавају одређени садржаји образовно-васпитног рада са ученицима за које Школа не обезбеђује услуге превоза.

Одговорност за заштиту здравља и безбедности ученика у случајевима из става 1 је у надлежности ученика и родитеља.

Школа, односно наставно особље, у обавези је да у сарадњи са запосленима установа, односно објеката у чијим се просторијама организује део садржаја из образовно-васпитног рада са ученицима, предузима све потребне мере заштите здравља и безбедности ученика.

ПРВА ПОМОЋ

Члан 63

Комплети прве помоћи налазе се у наставничкој канцеларији при сали за физичко васпитање за централну школу и у наставничкој канцеларији у одељења у Боровцу и Ослару. За проверу и допуну комплекта прве помоћи задужено је лице за заштиту од пожара

Бројеви телефона хитне помоћи (194) и надлежног Дома здравља – Дечији диспансер у Бујановцу видно су обележени на ормарићу прве помоћи, школском телефонском именику у наставничкој канцеларији, директора, секретара и педагога.

У случају повреде ученика, хитну помоћ позива и родитеље обавештава разредни старешина / учитељ, предметни наставник, дежурни наставник, педагог .

Запослени за едукацију из основа прве помоћи је наставник физичко васпитања, Милош Димитријевић и наставник биологије Далиборка Младеновић

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 64

Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време образовно-васпитног рада и других активности које организује Основна школа „Вук С. Караџић“, дел. Број: 416 од 30.6.2022. године.

Члан 65

Правилник ступа на снагу након добивене сагласности од органом јединице локалне самоуправе. Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли и сајту Школе

Председник школског одбора

